

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

In Festo S. Stephani Protomartyris. Video cœlos apertos, & Iesum stantem
à dextris virtutis Dei. Actor. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

scensione facta ex equo , primus nivem inuadit pedes altam ; trahit exemplum pudorē ceteros, seque penetrant. Iesu nostrarū in ijt frigora externa, & interna: & fidenter sequi dubitabimus?

2. Ionatham per confragosa reptantem, faxa noctu in castra Philistorum, suus puer affectabatur. 1. Reg. 14. 3. Armiger Saulis viso, quod Saul in gladium in cumberet, & ipse in suum sese projectum transadegit. Quid nos? Tam horrida non adeunda nobis : & statim, pedem struimus ? Quin in contraria alia omnia rui mus: ad vitia, superbiam, &c.

IN FESTO S. STEPHANI PRO.
TOMARTYRIS.

*Video cœlos apertos, & Iesum stantem
à dextris virtutis Dei.*

Actor. 7.

N Aboth, 3. Reg. 23. quod vineam m aiorum suorum cedere nollet Achabō Regi impio ; Iezabelis Reginæ astreus agitur, & peragitur : Ut regis editio fuerit lapidatus. S. Stephanus quod vineam Domini Sabbathi, Ecclesiam prodere nollet, ab Synagoga damnatur, lapidatur.

Nos super ea

- I. De præstantia Martyrii.
- II. De supplicio lapidationis, & Martyrum fortitudine.
- III. De iniuncto Protomartyrio Sancti Stephani.
- IV. De visis cœlis apertis.
- V. De intendente in cœlum.
- VI. De orante pro lapidatoribus sui.

P A R S I.

De præstantia Martyrii.

Praefat id 1. M Artyrium suâ & pretij, & præmij omnibus

præ omnibus, & longe supra Confessorū Virginumq tropæa : teste S. Th. 1. 2. q. 1. 2. 1. Ob pre-
a. 24. 1. Nam Ioan. 15. Maiorem habet dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Charitas dat pondus operi : sed nulla maior quam Martyrī : quod opere ipso diligis, dans animam, id est, vitam. Quia quid habet pretiosius homo? Quam dabit homo commutationem pro anima sua? 2. Quod si igitur, 2. Chari. Matth. 16. Omnis, qui reliquerit dominum, vel fratres &c. aut filios, aut agros propter nomen meum; centuplum accipiet, & vitam eternam possidebit. Quanto magis, qui perdiderit animam suam in hoc mundo, in vitam eternam custodiet eam?

II. 3. Deus, Gen. 22. tanti fecit paratum Abrahæ animum ad immolandum filium, ut dixerit : Per memet ipsum iurauit. Quia fecisti rem hanc, & non pepercisti unigenitum tuum propter me; benedic at tibi, & multiplicabo semen tuum, sicut stellas celi. At suam dare vitam per Martyrium, quanto maius id est? Ergo maius & præmium. Martyres sunt, qui Deo libere diceere possunt. Ps. 43. Propter te mortificamur tota die, afflatis sumus sicut ovis occisionis.

2. Si Matt. 10. Quicunq potum dederit v. 2. Potu- ni ex minimis istis calicem aquæ frigide, tanti que- in nomine discipuli, non perdet mercedem suam : quanto certioremsa auferet, qui dederit sanguinem suum? Non vita pluri- quam eleemosyna? Dominus, quam discipulus?

3. Sephora, Exod. 4. vt viro in circum- 1. Pessum cidenis filijs tardanti, Deumq offendēti, vitam seruaret; raptim filios recutivit, dicens: Sponsus sanguinum tu mibies, quasi dicat. En, quam te diligam, vt nec libero- rum sanguini peperceraim; te seruem: quare me redamato. Iustius id Martyres Christo dicent.

4. Si, Gen. 4. Vox sanguinis fratris tu cl- 4. Sangui- mat ad me de terra vindictam : vt eo cla- Abil. more

more Deus excitaretur. Quo magis excitatitur ad gloriam impertiendam clamanti sanguini ob generositatem fidem, &c. in partendo.

*¶ Obfru-
dum ceno-
taphi.* titiae, sunt amicitiae phraes, sunt sales ac lepores. Proh! Lapidatio talium ubi est? Tot in orbe non lapides sunt; quot blasphemiae iaciuntur in Deum. Hoc vero est Deum lapidari.

Lapidatio item militare olim suppli- *3. Fuit mi-*
cium fuit. Sic Iosue cap. 7. obruit Achaeum, prædævitiae Ierichuntinæ reum.

Ad eandem damnabuntur & iniqui *4. Depecu-*
Exactores regij. Sic Adoram, 3. Reg. 12. fu-
perrationes Roboami constitutus, quod
exhaustiret populum, à populo lapidatur.
Verbo: Lapidatio sumnum habebatur
Iudeis supplicium.

Vnde & Deus Israelitis ultima mina- *5. Deo ins-*
tus per Ezechiel, c. 19. istam eis mina- *bedientiū.*
tur ab hostibus evenerunt. 2. Et Aposto-
lus eam inter Martyrum tormenta sa-
uiora recenset. Hebr. 11. Ludibria, & verbe- *11.*
ra experti, insuper & vincula, & carceres; lapi-
dati sunt scelti sunt, tentati sunt.

3. Ab lapidatione sibi metuebat Moses, *6. Marty-*
vt eam ab Deo auerti precaretur: Exod. *rum.*
17. Quid faciam populo huic? Adhuc paululum,
& lapidabit me.

II. Quo admirabilior in S. Stephano *S. Stephano*
gratia fuit constantiae, martyriumque *est*
gloriosius: quitanum non ad lapidatio- *1. Dulce.*
nem contraxit animum: Vt etiam ei lapi-
des torrentis dulces fuerint. Ut furor lapi-
dantium, robore esset lapidati. Non tot illi
lapides populus, quo gratiarum vires ei
Deus adiiciebat.

Vere Psalm. 67. Mirabilis Deus in sanctis *2. Cosfor-*
suis! Deus Israel ipse dabit virtutem, & fortitudi- *titudinis.*
nem plebis tuae. 1. Est fortitudo propria
Martyrum. Ideo Hebr. 11. dicuntur Fortes
facti in bello vita. 2. Quid lectulus ille Salo-
monis, Cant. 1. quem circumstant LX. for- *Martyres*
tissimi ex Israel, tenentes gladios? Status est *sunt fortos*
Ecclesia: cuius Fortes sunt Martyres: Ecclesia.
quibus, vt excubitoribus, gladios dedit
animos Deus. 3. Ecce, Cant. 4. Similis
Ecclesiaturri est, septem propugnaculis,

septem donis S. Spiritus munitæ : ex qua
mille clpei dependent, & omnis armatura for-
tium: ut fides, constantia, patientia, casti-
tas, &c.

*Ante eunt
ceteros ex
templo fide-
les.*

1. Israelitis Chananaeos oppugnaturis
mandat Deus ; neruum virorum educi
in campum. Num. 1. Tollite summam v-
niuersæ congregatiōis filiorum Israēl omnium
virorum fortium ex Israēl. Idem in Ecclesia
sua obseruat. Ipse delectum agit. 2. Io-
sue, cap. 1. Dux populi, monet fortissi-
mum quemque praire alios, terramque
inuadere promissam. Ita Iesu Dux,
Martyres in acie nobis praefructus imbel-
lioribus, ut primipilos.

PARS III.

De inuicto Protomartyrio Sancti Sto-
phani.

*1. Impugi-
due fuit.*

I. Exemplum cape ex S. Stephano, per
falsa, per dira præente, Martyrum
ductore: derisorē ore mortis, ac tyra-
norū. Ecce tibi; ut Virgil. canit.

*Veluti magno in populo cum saepe coerta est
Seditio, scutique animis ignobile vulgus:
Iamque faces, & faxa volam: furor arma
ministrat.*

2. Inuidus.

In ynum omnes Stephanum: vincitur;
palo astringitur, obruitur.
Sed nil agitis rabidi. Nam, 1.
*Si fractus illabatur orbis,
Impauidum serient ruine.*
Mon hic Atho est, qui fulmina ridet.
2. Hic ille est, de quo Ierem 1. Ego dedit
hodie in Ciuitatem munitam : & in Colum-
nam ferream : & in Murum euenum super o-
mnem terram. Bellabunt aduersum e; & non
preualebunt. Quia Ego tecum sum, dicit De-
minus.

*3. Vicinior
Deo, quo
affiditor.*

Vt Arca Noe Gen. 8. salus orbis, gene-
risque humani seruatrix, quo procellæ
surgebant altius ventique saeuiores, hoc
illa cœlo siebat propior. Similis Stephanu-
ro in pelago lapidofo. Et quo usque eue-

heris? Video, aīs, cœlos apertos; & Iesum stan-
tem à dexteris virtutis Dei.

Iacob, Gen. 28. vidit scalam cœlo ter-
ræque contiguam, sus deque scandiab
Angelis. Heri ea scala fuit demonstrata; ^{4. Angeli}
cœlum Diuinitate, terram Humanitate
contingens. Per eam Magni consiliū An-
gelus Iesu, Isa. 9 descendit heri, hodie
ascendit Angelus Stephanus. Nam In-
tuentes omnes, qui sedebant in Concilio, vide-
runt faciem eius, tanquam faciem Angelī.

Eratis, quale Summi Pontificis Ra.^{5. Pla-}
tionale, Sancta sanctorum ingressuri.^{Gratia.}
Ex puro id auro erat, preferens gem-
marum ordines quatuor; in quibus no-
mina tribuum XII. Talis hic ad pectus
Iesu, aureus totus charitate, & gemmeus
charismatis. Ezech. 28. Omnis lapis pretio-
sus ornamentum tuum, & in medio Lapidum
ignitorum ambulasti.

II. Quod Iacob ad Ruben, idem Iesu ^{Protom.}
ad Steph. Gen. 39. Ruben primogenitus meus tyran-
Martyrum. 2. Tu fortitudo mea Ecclesiæ. ^{gratia.}
3. Et principium doloris mei ; persecutio-
num. 4. Prior in donis: charismatum, 5. Mai-
or in imperio cœlorum. 6. Vere Ruben, id
est, Videlis filium, is talis est. Ait enim. Video
calos apertos, &c. 7. Quid nide te accipia-
tur istud, Ps. 88. Ego primogenitum ponam
illum; excelsum pre Regibus terre?

1. Qui in oppugnatione primus scan-
dit muros aut vallum, inuadit urbem,
vel castra: is præ omnibus laudem fert
primam, ac honorem. Sic Iob. 1. Par. 2.
q; primus in muros Ierosolymitanos e-
ualisset. Dux sit exercitus. Annon Regnum 1. Salmo
cœlorum impatitur, & violenti rapiunt illud? Iob.
Horum primus est Stephanus.

2. Aminadab, 1. Par. 2. totius tribus Iu-
da Princeps, quod primus mare rubru
inuasisset, metuentibus ceteris antegra-
diens; Deustribui eius regnum contu-
lit, & sanctificationem. De quo Psal. 113.
In exitu Israēl de Aegypto, facta est Iudea san-
ctifica-

*Angie
tala
li.
DuxCar.
um.*

Eificatio eius. Talis Step. in mare Martyrum primus. Idcirco in memoria eterna erit iustus. Et Ponam illum excelsum pre Regibus terra.

3. Cerui similis est, cæterorum per flumen transantium ductoris, in cuius dorsum secundus cornua reclinans, alterius in alterius deinceps, sic flumen euadunt. Sic ad beatorum insulas Stephanum sequuti martyres euaserant Ps. 65. Transiimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium.

4. *Marty.* In Lege naturæ primus martyr Abel. Gen. 3. In Mosaica, primus Achimelech, ab Saulo cum LXXX. Sacerdotibus contrucidatus. 1. Reg. 22. Inter Prophetas, Zacharias. In Apostolis, Iacobus. Stephanus inter cæteros primus.

5. Celebratur Banaias, inter fortis Davidis, 2. Reg. 23. quod solus in uasorem discerpisset leonem manibus, in summo hyemis rigore Laudabilior Stephanus; in frigore seuisissimo persecutionis victor mortis, & Satanæ: ac cœlorum effractor.

P A R S. IV.

De visis cœlis apertis.

*Gratulatio
desperitis
celui.*

I. **V**ideo cœlos apertos, quasi dicat: Eia a gite, mortales: Claudi ab an. 5000. cœli vtrō se nobis pandunt; rupit regula Iesu: remouit Cherubinum, romphæa horribilem flammea; custodem aditus paradisiaci: Numen iratum placauit; portionem nostri, nostram natu ram ad Patris dexteram collocauit; se desinter Diuos nobis parauit. Huc inuitat, hic nos expectat, hinc nostra spectat. Video cœlos, Iesum, Angelos, Patriarchas, &c.

1. Parum præ hoc, quod Iacob vidit Gen. 28. Scalam, & Angelos: 2. Parum quod Iosue, cap. 10. solem stare iussit, ac vidit. Aliam vidit Scalam, ac Solem Ste-

phanus, &c. 3. Si omnes Christiani, Cor. 4. Spectulum sancti sumus mundo, Angelis, & hominibus, quale Stephanus hodie fuerit? Vedit, & virtus est.

II. **S**axa inter crepitantia clamat. *Visionis
deo celos,* quasi dicat: Agite dum carnifices strenui, icts ingeminare, contendite vires, vitam mihi exturbate: Sepeliam faxis, ut fruar cœlis. *V*ideo, quod non sunt condigne p.assiones huius temporis ad futuram gloriam, que renetur in nobis. Rom. 8.

Vt, qui diu in etati in Oceano denique *Patria.* terram procul prospiciunt, exclamant: Terra, Terra, Ut illi apud Virg.

Italam, Italam primus conclamat Achates.

Italam sicut leto clamore salutant.

Ita Stephanus portum salutis salutat: Video cœlos, &c. Enauigato salo, isthanc intrabo salutem.

O gaudia, o felicitas mea quanta? Certus sum, quia nec mors, nec tribulatio mea *Gaudium
desalute.*

Hunc dñe audio. 1. Stephane: Per multas tribulaciones oportet intrare in regnum *deo Christi* colorum. Act. 24. 2. Sustine tu, 1. Saxa, 2. le- ipsam an-

cus pedes Saulis: Ego sustinui crucem, manujs.

2. inter latrones. Tu vides cœlos apertos, ego opertos caligine. Tu me stantem: at Patrem iratum ego. 3. Phocion, dux Athen. ab ingrata patria damnatus ad mortem, Tudippum in eadem damnatione socium, sed animo fractum, sic affatur: Non tibi satis est, cum Phocione mori? Ita quia si ad Stephanum Iesu: Non tibi satis, cum Christo extra portas oppetere.

III. Felix Stephane! Vides; quæ præ- *Visionis
cedentium nemo.* Vedit Arcam Noe: num incertum. Abraham Angelos: Iacob scalam: Moses parabilis rubum: Aaron Virgam: Gedeon vellus: Iosue solem stantem: Ieremias virgam vigilantem: Ezechiel Seraphinos: Daniel gigantea vastitatis Virum: alii alia: Cœlos apertos nemo. At tu. o primilegium.

Prolepsis.

Quid ais Paule? 1. Cor. 2. Nec oculus vidit; nec auris audit: nec in cor hoc ast. quæ Deus præp. dilig. sè. Vedit Diaconus Stephanus. O oculum plusquam lynceum! Diuine ocale, quo te penetras? Ultra vnde decimū cœlum Empyreum. Nam intendens in cœlum vidit gloriam Dei, & Filium hominis.

P A R S . V.

De intende in cœlum.

*Suppeditio
cœli est
salutaris.
seu Cœliem
platio cœ
lestium.*

I. Beata oculorum intentio! 1. Non a diuerte; huic intende oculos. Ita Psalm. 121. Ad te leuauit oculos meos, qui habitas in cœlis. 2. Et Psalm. 120. Leuauit oculos meos in montes, vnde veniet auxilium mihi. 3. Ita Iesus Lazarum suscitatus in cœlum intendit Ioan. 11. 4. Ita Mater Machabæorum natu minimum animabat. 2. Mach. 7. Peto, nate, vt afficias in cœlum: Ita fiet, vt non timeas carnificem istum.

1. Omnino hæc in cœlum suspectio. Thersites mutat in Hercules: acerba reddit dulcia: impossibilia visa, fieri posse docet. 2. Hieronymus Eustochium Virginem Romanam huc vertit: Presentis, ait, laboris tibi ante oculos pingere mercedem; quam nec oculus videt, &c. 3. Huius scintillam duntaxat vidit Paulus: & exclamauit; A Et. 9. Domine, quid me vis facere? Annundum temnere, fugere, mortes subire? &c. Tanti est, cœlestis gloria contemplatio? Cœlos illa videt apertos.

II. Quid hic dicitis Philosophi? Cœlum nec scissi. line se didunt? Frangine queunt? Solidissimi sunt cœli, & tanquam ære fusi. Iob. 37. Sed quæ isthuc acies penetreret? Quanta fit fissura oportet; cum sol tantus videatur esse tantulus? Quam color micans, vt videri queat? Esto: sint coelorum corpora Diaphana: vt per quæ septena, etiæ stellæ in firmamento nobis cōspici queant. Non tamen Stephanæa visio esse naturalis potuit:

Nec visus penetrat. 1. Erat, qualis Ezechielis cap. 1. Cœli a-

perti sunt & vidi visiones. 2. Qualis, Apoc. 4. Ecce ostium apertum est in cœlo. 3. Qualis Matt. 3. in baptismo Christi; cœli aperti sunt. Ita se, suaque Deus simpliciorum accommodat captui. 4. Sicut in diluvio dicitur: cataractas cœli referatas: vt vis pluiae significetur.

Deinde Creator animarum, Dominus est potentia imaginatiæ: huic exhibet quæ vult in imagine: Ita Stephanæa visio imaginaria fuit: vt partes hian- fuit im- pressa. tes viderentur densiores; hiatus pse rarescens perspicuus. Cuius artificii & pictoribus est vius; dum fenestram, aut hiatum adumbrant. Ita Suarez de Baptismo Christi.

Apud Lyram tamen hic tres referuntur sententiae. 1. Aug. serm. 99. de diuers. Greg. tre: de & Nyss. Visionem fuisse mentalem: qua adeo Deum ac Trinitatem viderit. 2. Fuisse imaginariam: impressis à Deo speciebus istis in mentem Stephani. Id q. Prophetis familiare. Ita Tostatus post multos. 3. Visionem fuisse corpoream, indita oculis viuacitas, vt eo se penetrare possent, videisque Iesum, vt Angeli videri solent. Ita Caetanus cum multis. Neque tamen Deum ipsum, air, vidisse potuit. Quia Deum nemo vidi vñquam: sed claritatem, quæ Dei præsentiam includeret.

Ita Scriptura gloriam Dei visam exprimit per quiddam illustre; 1. Vt 3. Reg. 8. cum Templum repletum esse Dei Gloria dicitur apparente sumo. 2. Itē Exo. 40. in Tabernaculo Moysis. 3. Item Luc. 1. de splédo pastorib. viso. 4. Vnde Hier. in Epist. ad Gal. 1. 3. c. 5. Significat in Scripturis, vox gloria, cum augustinus aliquid, atque diuinius se præcepit obtutibus:

P A R S . IV.

De orante pro lapidinibus.

I. Domine Iesu suscipe spiritum meum: Et ignoramus ne statuas illis hoc peccatum. Gemina dum, char-

*Vindicta
cupiditas
est execra
bitu.*

charitashæc: Proximi, ut sui. Didicit ab Magistro: Pater ignoscet illis: quianesciunt, quid faciunt. q. d. Grande peccatum est, sed maior ignorantia: putant latronem quandam se morti addicere. Et adhuc quisquam inimicities alet? Ego autem deo vobis, diligite inimicos vestros.

Quo detestabiliora sunt odia, atque vindictæ. Audi Iacobiam moriturum, Gen. 49. Simeon & Levi fratres, vasa iniquitatis bellantia: in consilium eorum non veniet anima mea; & in cœtu illorum non sit gloria mea: Maledictus furor eorum, quia pertinxax; & indignatio eorum, quia dura. Quia Sichemitas trucidarant, audi vindictæ. Iesus qua maledictione feriet similes illis?

*Ergo Cor
la sum Di
offendit*

II. Voluit Deus Leu. 7. in dedicatione Tabernaculi ab principibus tribuum argentea offerri acetabula: Quo nos iubemur Deo corda offerre irarum, odii que plena & acerosa; atque amore Dei remittere offensas. Prou. 23. Fili, præbembi cor iratum, ut fiat placatum. Relinque mihi vindictam, & ego retribuam. Roman. 12.

*Cauendum
quodcum*

1. Num. 6. Lex est: Vir siue mulier cum fecerit votum, vi sanctificantur, & se voluerint Domino conseruare; à vino & omni, quod inebriari potest, abstinebunt: acetum ex vino, & ex qualibet aliapotione, & qui quid de vina exprimitur, non bibent. Acetum nihil est Deo curæ: sed quod in pectore est acetum iræ; istud significabatur, ac veterabatur; quia rationem obfuscatur, & euertit.

2. Dominus moriturus acetum potari se permisit, ut nostras aceti fæces exhaustiret. At quot etiamnum sunt acetosæ spongiae, scilicet animæ? 3. Non talis spousus. Cant. 4: cui oculi sunt columbarum, queis nil fellis inest; non oculustorius. Talis Stephanus.

Cesaris:

4. Cicer. pro Ligario coram Cesare, iam Dictatore, perorans, ait: Nihil obliuisci soles, nisi iniurias, quasi dicat: Vno hoc omnes yictorias vincistus, ac tropæa: re-

cipiendoque in gratiam omnes, Deo similis es. Stephanus quid non ignorabat dicens: Ne flamus illis, &c.

Aristides preclare de patria meritus promale. cum proscriptus exiret urbe Athen. in facienti exilium; flexis humi genibus orabat bus. Deos suspiciens: neu hanc in se iniuriam vindicare velint. At Stephanus ad mortem etiam eiicitur, non tantum in exilium.

IN FESTO S. IOANNIS E- uangelistæ.

Hic est Discipulus, quem diligebat
Iesus. Ioan. 21.

Iacob, Gen. 37. in XII. filiis Iosephum, natu minimum maxime diligebat: Iesus Ioannem.

Circa quod nos

- I. De gratitudine.
- II. De S. Ioannis prærogatiis nonnullis.
- III. De dilectione nomine, & Accubitu supra pectus Domini.
- IV. De Tutela Matris Iesu credita Ioanni.
- V. De questio, Quid autem hic.
- VI. De permanentia S. Ioannis.

P A R S I.

De gratitudine.

I. P riscis sancta semper, solennisque beneficiorum Dei memoria cole- batur. 1. Psalm. 65. Venite, audite, & narra- Deo grati, bo omnes, qui timetis Deum; quanta fecit ani- cui tribuimus emnia. 2. Ita & Jacob scilicet anti Esau ait, Genes. 33. Parvuli sunt quos donauit mihi Deus seruo tuo. Bonorum dein partem offerens ait. Accipe benedictionem, quam attuli tibi, & quam donauit mihi Deus tribuens omnia. 3. At Esau seruus Deo nil attribuit. Secus im- Habeo, ait, plurima frater mihi, tu atibi sint. 4. probi. Joseph. Genesis quadrageimo quinto. Deus fecit me Dominum vniuersæ domus Pharaonis, ac principem in omni terra Aegypti: Non ait: Pharaon fecit.

X x 3 II. Eidem